МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования Чувашской Республики

Мариинско-Посадский муниципальный округ

МБОУ "Сутчевская СОШ "

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДЕНО
Руководитель ШМО:	Зам.директора по УВР	Директор школы:
________________________	________________________	________________________
Иванова Г.В.	Филинова В.В.	Филимонов Г.В.
Протокол № 1 от «29» августа 2023 г.	. от «30» августа 2023 г.	Приказ № 100 от «31» августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Литературное чтение

на родном (чувашском) языке»

для обучающихся 1- 4 класса

Сутчево 2023

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА «ЛИТЕРАТУРНОЕ ЧТЕНИЕ НА РОДНОМ (ЧУВАШСКОМ) ЯЗЫКЕ»

Курс литературного чтения на родном (чувашском) языке направлен на формирование у младших школьников первоначальных знаний о чувашской литературе, интереса к чтению, культуры восприятия художественного текста; на воспитание нравственности, любви к родному краю и государству через осознание своей национальной принадлежности.

Изучение учебного предмета «Литературное чтение на родном (чувашском) языке» начинается с 1-го класса.

Учебный предмет обеспечивает межпредметные связи с другими дисциплинами гуманитарного цикла, особенно с учебным предметом «Родной (чувашский) язык».

ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ ИЗУЧЕНИЯ УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА «ЛИТЕРАТУРНОЕ ЧТЕНИЕ НА РОДНОМ (ЧУВАШСКОМ) ЯЗЫКЕ»

Цель изучения учебного предмета – воспитание ценностного отношения к чувашской литературе как существенной части родной культуры, формирование грамотного читателя, который в будущем сможет самостоятельно выбирать книги и пользоваться библиотекой, ориентируясь на собственные предпочтения или исходя из поставленной учебной задачи, а также использовать свою читательскую деятельность как средство для самообразования.

Задачи изучения учебного предмета:

- воспитание интереса к чтению и книге, формирование читательского кругозора;
- формирование и совершенствование техники чтения вслух и про себя, развитие приемов понимания (восприятия и осмысления) текста;
- формирование коммуникативных умений обучающихся;
- развитие устной и письменной речи учащихся на родном (чувашском) языке (диалогической и монологической);
- формирование нравственных и эстетических чувств обучающихся, обучение пониманию духовной сущности произведений;
- развитие способности к творческой деятельности на родном (чувашском) языке.

МЕСТО УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА «ЛИТЕРАТУРНОЕ ЧТЕНИЕ НА РОДНОМ (ЧУВАШСКОМ) ЯЗЫКЕ» В УЧЕБНОМ ПЛАНЕ

В соответствии с федеральным государственным образовательным стандартом начального общего образования учебный предмет «Литературное чтение на родном языке» входит в предметную область «Родной язык и литературное чтение на родном языке» и является обязательным для изучения.

В 1 классе на изучение учебного предмета «Литературное чтение на родном (чувашском) языке» отводится 1 час в неделю, что составляет 33 часа,

В 2 и 3 классах 34 часа, 1 час в неделю.

В 4 классе 17 часов, 0,5 ч в неделю.

Вĕренӳ предмечĕн шалашĕ (содержание)
1 класс

Шкула каяр-ха вĕренме.
Хайлав. Илемлĕ хайлав .«Кĕнеке», «Сарă çулçă», «Çĕнук», «Кая юлсан» .
Халăх сăмахлăхĕ.
Халăх сăмахлăхĕ (сăвви-юрри). Чĕнӳ-йыхрав сăвви-юрри. Шутлав сăввисем. Хăвăрткаларăшсем.Тупмалли юмахсем.
Юмах юпа тăрринче…
Юмахсем. «Пукане юмахĕ», «Упапа хĕр ача».
Вăйă вылятпăр.
Сăвăласа çырнă хайлавсем . Çыравçă хайланă юмах. В.Сутеев «Шăшипе кăранташ» .
Теттесем.
Шӳтлĕ сăвăсем. П.Çăлкуç «Ăмсанса пăхать Кампур», М.Волков «Пăрçа хуралçисем», Н.Карай «Пулăра».
Ачасем çинчен.
Прозăпа çырнă хайлавсем. «Калав»ăнлав.(Н.Ишентей «Хуплу пĕçерни», П. Яккусен «Анне», И.Микулайĕ «Арбуз»). Л.Сарине «Арман авăртать».
Чĕр чунсем çинчен.
Юптару. П.Çăлкуç «Хур аçи»,Ю.Мишши «Лашапа кашкăр», О.Печников «Усала вĕрентнĕ путек», Е.Чарушин «Томка тĕлĕкĕсем», В **Тавралăх – асамлă тĕнче.**.Сутеев «Кăмпа айĕнче», А.Пăртта «Çумăр ташши»,А.Ыхра «Пукан», Л.Сарине «Вăрманта».
Килсе çитрĕ хаваслă хĕл.
В.Эктел «Юр», П.Çăлкуç «Ытарми хĕл», Л.Смолина «Тăвайкки», В.Эктел «Хĕл Мучи», П.Çăлкуç «Тăвайкки», Е.Кузнец «Çеменпе Сивĕ Мучи», Л.Салампи «Юр пĕрчи», «Икĕ шартлама».
Ача – пăча сăмахлăхĕ .
Кулленхи сăвă-юрă. Чĕнӳ-йыхрав сăвви-юрри, хăвăрт сăмах, тупмалли юмахсем. Пулмасла халап. Вĕççĕр такмак. Шӳт.
Юмах ятăм, юптартăм.
Улăп халапĕсем. «Тилĕпе Качака таки».
Пирĕн вăйă-кулă.
Л.Сорокина «Пукане», Ю.Силэм «Шак-шак-шак», Р.Сарпи « Ташлать Илемпи».
Ачасем çинчен .
Н.Ыдарай «Чăваш ачи», Ордем Гали «Пысăк ĕç», В.Голявкин «Инкек», Р.Сарпи.«ӳкерчĕк», А.Ыхра калавĕсем, Н.Карай «Макăрмарĕ», М.Салихов «Усăллă кану», В Осеева «Ырă ĕç», Н.Рогачёв «Пулăçсем».
Чĕр чунсем çинчен.
И.Яковлев «Хураçка», А.Ыхра«Шурка», Е.Чарушин «Томка ишме вĕренни», К.Чуковский «Чĕрĕп кулать», Э.Шим «Шапапа калта», Пакшапа пăрăнтăк», Ю.Петров «Путене», И.Малкай « Тăри», С.Асамат «Йăва», О. Печников «Чĕр чунсем те çынсем пекех»,
Тавралăх – асамлă тĕнче.
С.Соколинский «Çумăр», П.Çăлкуç «Çумăр умĕн», Х.Çеменĕ «Çуркунне». В.Тарават «Кăнтăр çĕршывĕнче», А. Ыхра «Çурхи илем».

Вулав кĕнекине чухласси. Тупмаллипе усă курасси. Хайлав хыççăнхи ыйтусемпе ĕççене пурнăçласси. Кĕнекепе хăйсем тĕллĕн ĕçлесси.

Класс тулашĕнчи вулав

Вулав материалĕ. Кĕçĕн çулхи ачасем валли кăларнă чăваш, вырăс тата ытти халăх çыравçисен кĕнекисем. «Тантăш» хаçатпа «Тетте» журналти материалсем.

Ача-пăча кĕнекипе ĕçлесси. Класс тулашĕнчи вулав урокне хатĕрленнĕ май кирлĕ кĕнекене суйласа вулама, тĕрлĕрен пулăшу кĕнекипе, хаçат-журналпа усă курма пĕлесси.

Планпа усă курса мĕн вуланине кĕскен каласа парасси, вуланă сăнар çинчен çыхăнуллă калав тăвасси.

Кĕнеке мĕн çинченнине унăн хуплашки, титул листи, тупмаллипе ӳкерчĕксем, ум сăмахĕпе юлашкинчен калани тăрăх ăнкарасси. Кирлĕ кĕнекен е хаçат-журналти статьян ятне, унăн авторне кăтартса тĕрĕс çырса илесси. Кăмăла каякан кĕнекене библиотекăран илсе вуласси.

2 класс

Шкула.

А.Алка «Чи савăнăçлă кун» . Хутла вĕренме тытăнакана. И.Шухши «Чернил» хайлав .

Мĕн-ши вăл тăван çĕршыв.

П. Хусанкай «Савнă çĕр, Чăваш çĕршывĕ» , М. Юхма «Чăваш çĕршывĕ» , Б.Данилов «Учитель пурне те пĕлет», П. Хусанкай «Çĕршывăмăр пуçламăшĕ», С. Тăваньял «Тăван чĕлхене ан манăр», А. Трофимов «Асатте- асаннесен çырулăхĕ», Н. Матвеев «Кĕр мăнтăрĕ».

Кĕркунне.

П.Эйзин «Сывă пул, хавас çу кунĕ» , М. Трубина. Кĕр çитрĕ. Н. Сладков. Ылтăн çумăр. В. Енĕш. Паллаймарĕç Сантăра. Н. Теветкел. Симĕс хуралçă, Г. Харлампьев. Эсир пакша курнă-и? С. Сарпай. Хура кĕркунне. В Аптраман. Кĕркунне. М.Илпек. Тăрнасем. К.Иванов. Кĕркунне;

С. Аксаков Хĕл ларас ум.

Халăх сăмахлăхĕнчен. Тупмалли юмахсем. Пулмасла халапсем. К. Чуковский. Савăнăç. Кĕске халапсем тата пулмасла халапсем. Савăнăç. Чăвашсен йăла-йĕрки. Сурхури юрри. Çăварни юрри. Çăварни чупни. Пуплешӳ сăввисем. Н.Ыдарай. Чĕрĕп. Ача-пăча вăййисем. Кĕт-кĕтесле

Юмахсем. «Кинемипе мăнукĕ тата чăпар чăх», Качака юмахĕ, Çăткăн упа çурисем, Шиклĕ шăши, Çилпе хĕвел. Тетте-юмах, «Сарă аист», «Ухмах Иван», «Тетте» журналăн çĕнĕ кăларăмĕпе паллашни, «Çырлана кайсан».

Эпир—туслă та хаваслă ачасем. Шкул ачи, «Сапăрлăх çинчен», «Чăрсăр автансем», «Сылтăм алăпа сулахай алă», Алюшпа Кĕтерук, «Автан тус», Лапăрчăк, Микула пичче кучченеçĕ, Кенттипе Миша, Кăвак çулçăсем

Хĕл. Юр çунă, «Улăхпи», «Çĕнĕ çул» юрри, «Раштав уйăхĕ», «Хĕллехи каç», «Хĕллехи вăрман», «Кукăр сăмса», «Хĕл каçни», Кокшага хĕрринче.

Ĕç телей те савăнăç кӳрет. Эпĕ сехет çĕмĕрни, Мухтанчăк çерçи, Куршанак çыпăçрĕ, «Пыл хурчĕ», И.Яковлев. Кулачă. А Кăлкан. Кĕтӳç, К.Иванов. Ĕçчен Нарспи, Пахча хуралçи, Кăткă арăсланĕ.

Тăван кил-йышра. «Юратнă анне», Юрик асламăшĕ, В. Сухомлинский «Ан кӳренсем, атте!», «Амăшĕ мĕншĕн макăрнă», «Хăш вăхăтра çывăрать анне»

Килчĕ ырă çуркунне. «Тумла», Çуркунне çитсен, «Шăнкăрч йăви», «Пăр каять», «Упа йĕнни», «Çур çеçкисем», «Çуркунне», «Пĕрремĕш аслати». «Уйăп» «Кăткăсем»

Чĕр чунсем—пирĕн туссем. «Тискер кайăксем», «Пăши пăрушĕ», «Уйăп», «Юрă ăстисем», «Тĕкĕрлĕк»», «Çăмăлттай», «Чĕкеçсем мĕншĕн сивĕннĕ?»

Ӳсен-тăрансен тĕнчи. Пĕр йăхри йывăçсем, «Юман», «Вăрманăн пĕрремĕш кучченеçĕ», «Хурлăхан, ан хурлан», «Кӳлĕ», «Каç пулчĕ», «Пулăçсем».

Çу уйăхне кĕтĕмĕр. «Малтанхи аслати», «Çумăр ташши», «Аслатиллĕ çумăр умĕн», «Çуллахи ир», «Утă çинче вăрманта», «Хирте»

Класс тулашĕнчи вулав(17)

Вулав материалĕ. Кĕçĕн çулхи ачасем валли кăларнă чăваш, вырăс тата ытти халăх çыравçисен кĕнекисем. «Тантăш» хаçатпа «Тетте» журналти материалсем.

Ача-пăча кĕнекипе ĕçлесси. Класс тулашĕнчи вулав урокне хатĕрленнĕ май кирлĕ кĕнекене суйласа вулама, тĕрлĕрен пулăшу кĕнекипе, хаçат-журналпа усă курма пĕлесси.

Планпа усă курса мĕн вуланине кĕскен каласа парасси, вуланă сăнар çинчен çыхăнуллă калав тăвасси.

Кĕнеке мĕн çинченнине унăн хуплашки, титул листи, тупмаллипе ўкерчĕксем, ум сăмахĕпе юлашкинчен калани тăрăх ăнкарасси. Кирлĕ кĕнекен е хаçат-журналти статьян ятне, унăн авторне кăтартса тĕрĕс çырса илесси. Кăмăла каякан кĕнекене библиотекăран илсе вуласси.

3 класс

Ак çитрĕ сентябрь.

Чăваш =.ршыв.? Чăвашен илем.: юхан шыв.семпе вăрман.сем? Чăваш =ыннисемпе ытти халăхсем хушшинчи туслăх: п.р-п.ринпе кил.штерсе пурăнни?
К.ркунне? К.рхи =ут =анталăк: =ынсен .=.-х.л.? «К.рхи =ут =анталăк» экскурси?
Тăван тавралăха: =ут =анталăка упрани: илем к\ни – Тăван =.ршыва сыхланиех? +ынсем тăван тавралăха упрама: илем к\ме тăрăшнине: =ак .=е ачасемте хутшăнма пултарнине сăнлакан калавсемпе сăвăсем?
Эпир – сăпайлă ачасем? Ачасен пурнă=.: в.сен туслăх.? Ачасем хăйсене сапăр та тирпейл. Тытма тăрăшнине: аслисене хисепленине: сăпайлă пулнине сăнлакан калавсем: сăвăсем: статьясем?
Асам=ă х.л? Х.ллехи =ут =анталăк? Этем .=.-х.л.? Ч.рчунсен пурнă=.? Х.л илем. калавсенче: юмахсенче: \нер=.сен \керч.к.сенче сăнланни? «Х.ллехи =ут =анталăк» экскурси?
Халăх пултарулăх.? Юмахсем: юрăсем: ваттисен сăмах.семпе туптарусем (тупмалли юмахсем)? Т.рл. халăх юмах.сем?
Эпир Улĕп йĕх.нчен? Улĕп халап.сем тата ытти халĕх халап.сем?
+урхи хаваслăх? +ут =анталăк ч.р.лни? Ч.рчунсен пурнă=.пе =ынсен .=.сем? Ачасен =урхи вăййисем? «+урхи =ут =анталăк» экскурси?
Чăваш халăх.н паллă =ырав=исем? К?Иванов: Н?Шелепи: Н?Илпек: М?Трубина: В?Харитонов: Н? Ижентей: Х? Уяр: Н? Карай сăввисемпе калав.сем?
Тăванла халăхсен =ырав=исем?М? Джалиль: ГабдуллаТукай: Р? Минатуллин сăввисемпе поэма сыпăк.сем?
Вырăссен чаплă =ырав=исем? А?Пушкин: И?Крылов: Л?Толстой: Н? Некрасов хайлав.сем? Вырăссен хальхи ача-пăча литературин т.сл.х.сем%Н? Сладков: Н? Соколов-Микитов: Л? Ковалев хайлав.сем?
В.рент\=. Е в.ренекен суйласа илн. 5_6 сăвва пĕхмасĕр в.ренмелле?
Вулав хăнăхăв.сем? Т.р.с: ăнланса: п.р тик.сс.н: сăмахсене вакламасăр: вăтам хăвăртлăхпа вуласси? Вулав хăвăртлăх. минутра 70 сăмахран кая маар пулмалла (ăшра вуланă чухне сăмах шуч. 80 таран \смелле)? Шухăш аталанăвне кăтартакан сăмахсене ансат мелсемпе усă курса палăртасси? Шухăшне тата т.ллевне кура текста тив.=л. интонаципе (хăвăрт е хуллен: сасса хăпартса е хăпартмасăр: логика пусăм.семпе логика тăхтав.сем туса) вуласси? Сасăпа вуланă чухне харкам вулава асăрхаса пырасси: йăнăш вырăнсене теп.р хут т.р.с вуласа т\рлетесси? Текстра п.лтер.шне у=ăмлатмалли сăмахсене харкам т.лл.нех палăртасси?
Текстпа .=лесси? +ыхăнуллă пуплеве аталантарасси? Вуланă текстри .=сем м.нле аталанса пынине й.ркипе аса илсе каласси (ансат план тăрăх)? Панă ыйтăва хуравлама текстри кирл. вырăна тупасси? Текстăн шухăш т.л.ш.нчен в.=ленн. пай.сене уйăрасси: в.рент\=. Пулăшнипе текст ятне ăнлантарасси: унăн т.п шухăшне палăртасси?
Ансат план ăсласси: план тăрăх текст ăшлăхне асăмласа каласа парасси (туллин: к.скен: суйлавлăн)? Вуланине туллин тата суйлавлă каласа панă чух сăмахлă \керч.ксем тăвасси: сăнарлă сăмахсемпе: сăмах майлашăв.семпе: синонимсемпе вырăнлă усă курасси?
Сăнарсене: =ут =анталăка сăнласа кăтартнă чух усă куракан сăмахсене: в.сен майлашăв.сене текстра тупасси? Сăмахăн текстри п.лтер.шне ăнланасси? Сăнарсене в.рент\=. Пулăшнипе хак парасси? Курни-илтни: сăнани =инчен =ыхăнуллă калав тăвасси? Каланă шухăша вуласа тухнă текстри т.сл.хпе =ир.плетесси? Инсценировкăсене хутшăнса роль сăмах.сене тив.=л. Интонаципе вуласси?
Илемл. Литература жанр.сен хăш-п.р уйрăмлăх.сем% Юмах (унта т.л.нмелле: чăн пурнă=ра пулма пултарайман .=сем пулса ирте==.): юптару (сăнар.сем – т.рл. ч.рчун: йывă=-курăк*

в.=.нче в.рентсе калани пур): сăвă (й.ркисем хăйне ев.р ви=елл.: й.рке в.=.сем п.р пекрех янăра==.)?
В.рен\ к.некине чухласси% кирл. хайлава унăн тупмаллинчи яч. тăрăх тупасси* к.некене п.р авторăн калав. Е сăвви т.лне у=асси* тема т.л.ш.нчен п.р-п.рне =ывăх хайлавсене асăрхасси* текст хы==ăнхи .=сене харпăр хăй т.лл.н ăнланса пурнă=ласси?

4 класс

Аван – и шкул саккийĕ?
«Сентябрь ирĕ», «Кĕрхи кăмăл», «Павăл, Микуль тата Петĕр», «Малтанхи учителе»
Килсе çитрĕ тулăх кĕр.
«Кĕрхи илем», «Сентябрь», «Кĕрхи вăрманта», «Хуркайăк çулĕ», « Тăрнасем»,«Тумне хывма ĕлкĕреймен2.
Ку вăл – ман Тăван çĕр – шыв
«Тăван чĕлхе», «И.Я.Яковлев чăваш çыннисене панă Халал», «Эп чăваш ачи», « Чăваш сăмахĕ», «Эпĕ чăваш», « Нарспи» пичетленнĕ çул», «Ун ятне этемлĕх манмĕ».
Чăваш халăх сăмахлăхĕнчен
Юмахсем. Куян тус. Мăйăр юмахĕ. Халапсем.Улăп хплапĕсем.
Ваттисен сăмахĕсем. Уяв юррисем.Халăх юррисем.Сюжетлă вăйăсем. Шутсем.Халăх юррисем.
Шурă юр çусассăн
«Пĕрремĕш юр», «Кайăксем ăçта çывăраççĕ?», «Кăрлач»
Кусем – манăн туссем.
«Çил çуна», «Математика мыскарисем», «Чаплă пароне», «Киш çинчен çӳрекен халап», «Пакăлти»
Ырăпа усал
«Чĕлхесĕр Иван», «Хăйма вăрри», «Эрхип мучипе Ленька», «Çывăх тус»
Атте – анне пурри телей тата пуянлăх «Сăпка юрри», «Анне – пирĕн тĕнче», «Çăкăр», « Услан кайăк юмахĕ».
Çуркунне çитсен
«Çуркунне пуçланать», «Çуркунне», «курак», «Çĕр ыйхăран вăранать», « Сенкер май».
Вăрçă кĕрленĕ чух
«Амăш пилĕ», «Ĕççинче», « Урасăр», «Эпир çĕнтертĕмĕр»
Ӳсен – тăран тĕнчинче
«Курăк академикĕ», « Çумăр хыççăн вăрманта», «Елюк сăртĕнче»,.
Чĕр чунсем – пирĕн туссем
«Раксем ăçта хĕл каçаççĕ?», «Йытăпа кушак», «Лашана çăлни», «Тăрна ташши», «Парпуспа Шулькка», «Хĕрӳ хĕвел хĕрелсе анчĕ»
Çу пуçланчĕ
«Çу çитрĕ», «Çуллахи вăрманта», «Август»

Текстпа ĕçлесси. Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси. Мĕн вулани çинчен ыйтусене хуравласси, каланине текстри предложенисемпе çирĕплетесси. Текста пахаласси, ăна вĕрентӳçĕ ыйтăвĕсем е кĕнекери ӳкерчĕклĕ план тăрăх аса илсе каласси.
Вуланă текст тăрăх сăмахлă ӳкерчĕксем тăвасси. Пысăках мар калав шалăшне (содержанине) пăтраштармасăр, йĕркипе аса илесси. Кĕнекери ӳкерчĕксем мĕне сăнланине, вĕсем калавăн хăш пайне кăтартнине палăртасси, çав вырăна текстра тупасси.
Калава темиçе пая уйăрасси, вĕсене ят парасси; вуланă текстăн тĕп шухăшне палăртасси (вĕрентӳçĕ пулăшнипе). Илемлĕх мелĕсене — танлаштарусене, эпитетсене, метафорăсене (терминсене асăнмасăр)- сăнасси. Çывăх пĕлтерĕшлĕ сăмахсене танлаштарасси, ун пек сăмахсене вĕрентӳçĕ пулăшнипе тупасси. Нумай пĕлтерĕшлĕ сăмахсене тĕрĕс ăнланасси.
Вĕрентӳçĕ пулшнипе текстра тĕрлĕ пулăма, çынна, çут çанталăка сăнарлăн кăтартакан сăмахсене тупасси, вĕсемпе сăмахлă ӳкерчĕксем тунă чух усă курасси, тавралăха сăнасси, тантăшсемпе выляни çинчен пĕчĕк калав хайласси. Юмаха, калава, сăвва пĕр-пĕринчен уйăрса илме пĕлесси. Сасăллă пуплевĕн (калаçăвăн) пысăк пĕлтерĕшлĕ мелĕсене — хăвăртлăха,

янравлăха, сасă хулăнăш-çинçĕшне, кĕвĕлĕхне кирлĕ пек улăштарма вĕренесси. Сăмахсенсе тĕрĕс каласси.

Вулав кĕнекине чухласси. Тупмаллипе усă курасси. Хайлав хыççăнхи ыйтусемпе ĕçсене пурнăçласси. Кĕнекепе хăйсем тĕллĕн ĕçлесси.

Класс тулашĕнчи вулав

Вулав материалĕ. Кĕçĕн çулхи ачасем валли кăларнă чăваш, вырăс тата ытти халăх çыравçисен кĕнекисем. «Тантăш» хаçатпа «Тетте» журналти материалсем.

Ача-пăча кĕнекипе ĕçлесси. Класс тулашĕнчи вулав урокне хатĕрленнĕ май кирлĕ кĕнекене суйласа вулама, тĕрлĕрен пулăшу кĕнекипе, хаçат-журналпа усă курма пĕлесси.

Планпа усă курса мĕн вуланине кĕскен каласа парасси, вуланă сăнар çинчен çыхăнуллă калав тăвасси.

Кĕнеке мĕн çинченнине унăн хуплашки, титул листи, тупмаллипе ӳкерчĕксем, ум сăмахĕпе юлашкинчен калани тăрăх ăнкарасси. Кирлĕ кĕнекен е хаçат-журналти статьян ятне, унăн авторне кăтартса тĕрĕс çырса илесси. Кăмăла каякан кĕнекене библиотекăран илсе вуласси.

Предметăн пулас результачĕсем (планируемын результаты)

1.1 Харкамлăх (личностные):

Вĕренекенĕн çакна пĕлмелле:

- ачасем хăйсем вĕренекен пулнине ăнланни, вĕренекенĕн яваплăхне уçăмлани;
- ачасем тăван çĕршыв, тăван халăх, тăван чĕлхе, литература ăнлавсене ăша хывни, хăйсем хăш халăх ывăл-хĕрĕ пулнине ăнланни, вĕсен тăван халăха хисеплес туйăм амаланма пуçлани;
- ачасем таврари пурнăç, этем, çут çанталăк çинчен мĕн пĕлнине анлăлатни, тавракурăмĕ йĕркеленсе пыни;
- харпăр хăй хăтланăвĕсене сăнама-асăрхама, вĕсемшĕн яваплă пулма хăнăхса пыни;
- шкулта, класра, урамра, килте, хăнара хăвна мĕнле тытмаллине, уроксене мĕнле хатĕрленмеллине, ĕç вырăнне хатĕрлемеллине, парта хушшинче мĕнле лармаллине, ĕç хатĕрĕсемпе мĕнле усă курмаллине, ĕçе тăрăшса, тимлĕ, тирпейлĕ тумаллине ăнланни;
- тимлĕх калăпăшĕ, пахалăхĕ, самантлăх, ятарлă тата ирĕклĕ астăвăмĕ аталанни;
- хайлавсенчи сăнарсен лайăх тата начар енĕсене шута илни;
- пĕчĕккĕн аслисемпе пĕрле ĕçе хăнăхса пымаллине, пурнăçра çак хăнăхусем кирлĕ пулассине ăнланни;
- ĕмĕтленни, вĕренни пурнăçра кирлĕ пулние тавçăрни.
- шкулта вĕренни пĕлӳ пухмалли, аталанмалли, харпăр хăй пурнăçне кăсăклăрах, усăллăрах тума вĕренмелли тĕп мел пулнине ăша хуни;
- ачан кăмăл-сипечĕ çырĕпленсе пыни: ваттисене хисеплемеллине, çынпа ырă пулмаллине, çынсем хушшинче хăвна мĕнле тытмаллине, чĕр чунсене юратмаллине ăнланса илни;
- шухăшлав ăслайĕсем туптанни.

Вĕренекенĕн çакна тума пултармалла:

- ачасене «тăван кĕтес», «Тăван çĕр-шыв» ăнлавсене уçăмлатма, харпăр хăй пурăнакан вырăна юратма, сыхлама хăнăхтарасси; тăван тавралăх, тăван кĕтес çинчен ытларах пĕлме хавхалантарасси; патриотлăхпа граждалăх туйăмĕсене тарăнлатасси;
- харкам мĕнле халăхран тухнине ăса хывмалла, унăн çакăнпа мăнаçланас туйăм аталанмалла;
- аваллăха тĕпчени кирлине, халăх ĕмĕрсем хушши упранă мула хаклама вĕрентни ; халăхăн чи пысăк мулĕ – унăн чĕлхи, йăли – йĕрки уявĕсем пулнине вĕрентни;

- чăвашсем ĕçчен халăх пулнине, ачисене çамрăклах ĕçе хăнăхтарнине, аслисен сăмахне итлемеллине, тăвансене пулăшмаллине, ваттисене хисеплемеллине, хăйсене çын çинче тирпейлĕ тытмаллине палăртса хурасси;

1.2 Предметсен пĕрлĕхлĕ результачĕсем (метапредметные)

Пĕлӳлĕх(познавательные):

Вĕренекенĕн çакна пĕлмелле:

- итленĕ е вуланă чух мĕнле лармаллине тата урокра кирлĕ хатĕрсемпе мĕнле усă курмаллине пĕлни;
- таврари япаласене, пулăмсене тĕпчес ăнтăлав аталанни;
- таврари япаласемпе пулăмсем çинчен мĕн пĕлнине системăлани: «Тăван çĕр-шыв» ăнлава уçăмлани. Вăл çуралнă вырăн, тăван ял, тавралăх, хăй пурăнакан республика тата çĕр-шыв (Раççей) пулнине ăнланни, унăн культури, мухтавлă çыннисем çинчен пĕлни; çут çанталăк законĕсем, япаласемпе пулăмсем пĕр-пĕринпе çыхăнса аталаннине курни;
- тавралăх енĕсене, япалан вырăнне кăтартма, тавралăхри вырăнне палăртма пĕлни;
- япаласен пĕрпеклĕхне, уйрăмлăхне, вĕсем мĕнпе уйрăлса тăнине курма, палăртма пултарайни;
- ачан тавракурăмĕ анлăланни: çут çанталăкри пулăмсем, çулталăк вăхăчĕсем, çемье, чĕр чунсем, ачасен пурнăçĕ, ĕçĕ-хĕлĕ çинчен тĕплĕнрех пĕлни, тĕнче курăмĕ йĕркеленсе пыни;
- туйăм культури çивĕчленни: кирлĕ вăхăтра пулăшма, мĕн тумалла, мĕнле тумаллине тавçăра пуçлани;
-пысăк, пĕчĕк, тан услăха курни, логикăллă шайлаштарайни;
- вĕренӳ хатĕрĕсенче кирлĕ материала шыраса тупма пĕлни;
- вĕренӳ хатĕрĕсенче панă символсене, модельсене, схемăсене,паллăсене ăнланни;

Йĕркелӳ-хаклав(регулятивные):

- тантăшĕсен тата харпăр хăй ĕçне тишкерейни тата пахалайни;
- тишкерӳ – пĕтĕçтерӳ ĕçне хăнăхни, пĕтĕмĕшлине пайсем çине уйăрма, пайĕсене пĕтĕçтерме пĕлни;
- тĕрĕс курма, япаласен уçлăхри вырăнне палăртма пултарни;
- хăйĕн ĕçне вĕрентекен, юлташĕсем хакланине йышнни;
- вĕрентекен, класпа пĕрле палăртнă задачăна татса памалли тĕрлĕ майсем тупни;
- хăвăн шухăшна ăнлантарса парайни;
- йăнăша курма, пĕр-пĕрне йăнăш тăвасран асăрхаттарма вĕренни;
- ĕç йĕркине, мĕн хыççăн мĕн тумаллине, мĕншĕн ун пек тумаллине тавçăрни;
- ĕçĕн кашни тапхăрне вĕрентекен пулăшнипе хак парса пырайни;
- харпăр хăй ĕçне планлама пĕлни.

Хутшăну(коммуникативные):

- шухăша тĕрĕс те уçăмлă, çыхăнуллă каласа пама тăрăшни;
- текстпа ĕçлеме пĕлни, вулани çинчен çыхăнуллă тата уçăмлă каласа пама тăрăшни;
- ачан пуплевĕ, йăнăша курма, пĕр-пĕрне йăнăш тăвасран асăрхаттарма вĕренни;
-пуплев культури аталанни: пĕр-пĕр япала, пулăм, ĕç çинчен çыхăнуллă, кирлĕ сăмахсемпе усă курса каласа пама пултарни; юлташпа, аслисемпе, ваттисемпе мĕн çинчен тата мĕнле сăмахсемпе усă курса калаçмаллине ăнкарни, кампа калаçнă чух, хăçан, мĕнле сăмахсемпе (сывлăх сунни, тав туни, сывпулашни) усă курмаллине тавçăрни;
- çывăх, хирĕçле, пĕр пĕлтерĕшлĕ, нумай пĕлтерĕшлĕ сăмахсен пĕлтерĕшĕсене тĕрĕсрех, тарăнрах ăнланни, вĕсен ретĕнче кирлине суйлайни;
- сăмахсен куçăмлă пĕлтерĕшне ăнланни;
- чăваш чĕлхинче сăмахсен предложенире çирĕп йĕрке пуррине ăнланни, ăна пуплевре тытса пырайни;

- каласа парассин тĕрлĕ тĕсĕсене (калав, сăнлав, уйлав) пĕлни. Вĕсен тытăмĕпе уйрăмлăхĕсене курма, калавăн тĕрлĕ тĕсне йĕркелеме пултарайни;

- калав темине, тĕп шухăшне палăртайни;

- хутшăну пуплевĕ (диалог) тытăмне, унти предложенисен хăй евĕрлĕхне (ытларах тулли мар предложенисем) пĕлни. Диалог шалашĕ пĕр темăна, пĕр тĕп шухăша пăхăнса тăнине ăнланни. Майĕпен хутшăну пуплевне тĕрлĕ пуплев ситуацийĕсенче усă курма пултарни;

- ушкăнпа ĕçлеме пĕлни;

- сăмах йышĕ пуянланни;

- çынсем тĕрлĕрен шухăшлама пултарнине ăнланни.

Вĕренекенĕн çакна тума пултармалла:

-автор кăмăлне асăрхама, харпăр хăй кăмăл-туйăмне сăнама, палăртма хăнăхтарасси;

- ачасен илемлĕ, палăртуллă вуланине аталантарасси, вуласа тухни тăрăх ыйтусем лартасси тата вĕсем çине туллин хуравласси, хăйсен шухăшне усăмлă палăртма вĕрентесси;

- группăсемпе мăшăрпа ĕçлеме хăнăхтарасси; ачасене хăйсен ĕçне хаклама вĕрентесси;

1.3 Предметăн пайрам (предметные) результачĕсем:

1 класс:

Вĕренекенĕн çакна пĕлмелле:

- илемлĕ хайлавсене йышăнма, итлеме-ăнланма малалла хăнăхса пыни;

- «халăх сăмахлăхĕ», «ача-пăча сăмахлăхĕ» ăнлавсене уçăмлама пĕлни;

- чĕнӳ-йыхрав юррисемпе паллашса вĕсене мĕнле тĕллевпе каланине палăртма пултарни, мĕнле йĕркеленине сăнама пĕлни;

- шутлав сăввисем тахçан авал пулса кайнине ăнланни;

- тупмалли юмахсен хăйевĕрлĕхне, тытăмне сăнама пĕлни;

- илемлĕ хайлав мелĕсене (танлаштару, сăпатлантару) уйăрса илме пĕлни, вĕсене тупмалли юмахсенче тупайни; тупмалли юмахсем хайланă чухне çак мелсемпе усă курма пĕлни;

- «юмах» жанрăн хăйевĕрлĕхне ăнланса илни; юмах логикипе сюжетне сăнама пултарни; юмах тытăмĕн хăш-пĕр вăрттăнлăхĕсене уçăмлама ăнтăлни;

- «илемлĕ литература», «хайлав», «автор» ăнлавсене уçса пама пултарни;

- «калав», «сăвă» ăнлавсене уçăмлайни;

- сăвăласа çырнă хайлавсен тулашĕ, вĕсен хăйевĕрлĕхне сăнаса курма, «рифма», «ритм» ăнлавсене уçăмлама пĕлни;

- сăвăри йĕрке вĕçĕсем сасă тĕлĕшĕнчен пĕр пек янăрани çеç çителĕксĕр, шухăш уçăмлăхĕ те пулмаллине ăнланни;

Вĕренекенĕн çакна тума пултармалла:

- калава ансаттăн тишкерме вĕренни;

- сăвăласа çырнă хайлавсене туйма-ăнланма (восприятие) вĕренни;

- автор сăвăсенче тĕрлĕ кăмăл-туйăма палăртнине ăнланни;

- калав мĕн çинчен пулнине ăнланни, калав темине уçăмлама вĕренни;

- калав теми унта мĕн çинчен каланипе çыхăнса тăнине ăнланни;

- илемлĕ хайлавсенчи шӳте ăнланма пĕлни.

2 класс:

Вĕренекенĕн çакна пĕлмелле:

- илемлĕ хайлавсене йышăнма, итлеме-ăнланма малалла хăнăхса пыни;

- «халăх сăмахлăхĕ», «ача-пăча сăмахлăхĕ» ăнлавсене уçăмлама пĕлни;

- чĕнӳ-йыхрав юррисемпе паллашса вĕсене мĕнле тĕллевпе каланине палăртма пултарни, мĕнле йĕркеленине сăнама пĕлни;

- шутлав сăввисем тахçан авал пулса кайнине ăнланни;

- тупмалли юмахсен хăйевĕрлĕхне, тытăмне сăнама пĕлни;

- илемлĕ хайлав мелĕсене (танлаштару, сăпатлантару) уйăрса илме пĕлни, вĕсене тупмалли юмахсенче тупайни; тупмалли юмахсем хайланă чухне çак мелсемпе усă курма пĕлни;

- «юмах» жанрăн хăйевĕрлĕхне ăнланса илни; юмах логикипе сюжетне сăнама пултарни; юмах тытăмĕн хăш-пĕр вăрттăнлăхĕсене уçăмлама ăнтăлни;

- «илемлĕ литература», «хайлав», «автор» ăнлавсене уçса пама пултарни;

- «калав», «сăвă» ăнлавсене уçăмлайни;

- сăвăласа çырнă хайлавсен тулашĕ, вĕсен хăйевĕрлĕхне сăнаса курма, «рифма», «ритм» ăнлавсене уçăмлама пĕлни;

- сăвăри йĕрке вĕçĕсем сасă тĕлĕшĕнчен пĕр пек янăрани çеç çителĕксĕр, шухăш уçăмлăхĕ те пулмаллине ăнланни;

Вĕренекенĕн çакна тума пултармалла:

- калава ансаттăн тишкерме вĕренни;
- сăвăласа çырнă хайлавсене туйма-ăнланма (восприятие) вĕренни;
- автор сăвăсенче тĕрлĕ кăмăл-туйăма палăртнине ăнланни;
- калав мĕн çинчен пулнине ăнланни, калав темине уçăмлама вĕренни;
- калав теми унта мĕн çинчен каланипе çыхăнса тăнине ăнланни;
- илемлĕ хайлавсенчи шӳте ăнланма пĕлни.

3 класс:

Вĕренекенĕн çакна пĕлмелле:
(Обучающийся научится)

- илемлĕ хайлавсене йышăнма, итлеме-ăнланма малалла хăнăхса пыни;
- «халăх сăмахлăхĕ», «ача-пăча сăмахлăхĕ» ăнлавсене уçăмлама пĕлни;
- чĕнӳ-йыхрав юррисемпе паллашса вĕсене мĕнле тĕллевпе каланине палăртма пултарни, мĕнле йĕркеленине сăнама пĕлни;
- шутлав сăввисем тахçан авал пулса кайнине ăнланни;
- тупмалли юмахсен хăйевĕрлĕхне, тытăмне сăнама пĕлни;
- илемлĕ хайлав мелĕсене (танлаштару, сăпатлантару) уйăрса илме пĕлни, вĕсене тупмалли юмахсенче тупайни; тупмалли юмахсем хайланă чухне çак мелсемпе усă курма пĕлни;
- «юмах» жанрăн хăйевĕрлĕхне ăнланса илни; юмах логикипе сюжетне сăнама пултарни; юмах тытăмĕн хăш-пĕр вăрттăнлăхĕсене уçăмлама ăнтăлни;
- «илемлĕ литература», «хайлав», «автор» ăнлавсене уçса пама пултарни;
- «калав», «сăвă» ăнлавсене уçăмлайни;
- сăвăласа çырнă хайлавсен тулашĕ, вĕсен хăйевĕрлĕхне сăнаса курма, «рифма», «ритм» ăнлавсене уçăмлама пĕлни;
- сăвăри йĕрке вĕçĕсем сасă тĕлĕшĕнчен пĕр пек янăрани çеç çителĕксĕр, шухăш уçăмлăхĕ те пулмаллине ăнланни;

Вĕренекенĕн çакна тума пултармалла:
(Обучающийся получит возможность научится)

- калава ансаттăн тишкерме вĕренни;
- сăвăласа çырнă хайлавсене туйма-ăнланма (восприятие) вĕренни;
- автор сăвăсенче тĕрлĕ кăмăл-туйăма палăртнине ăнланни;
- калав мĕн çинчен пулнине ăнланни, калав темине уçăмлама вĕренни;
- калав теми унта мĕн çинчен каланипе çыхăнса тăнине ăнланни;
- илемлĕ хайлавсенчи шӳте ăнланма пĕлни.

4 класс:

Вĕренекенĕн çакна пĕлмелле:

- илемлĕ хайлавсене йышăнма, итлеме-ăнланма малалла хăнăхса пыни;
- «халăх сăмахлăхĕ», «ача-пăча сăмахлăхĕ» ăнлавсене уçăмлама пĕлни;
- чĕнӳ-йыхрав юррисемпе паллашса вĕсене мĕнле тĕллевпе каланине палăртма пултарни, мĕнле йĕркеленине сăнама пĕлни;
- шутлав сăввисем тахçан авал пулса кайнине ăнланни;

- тупмалли юмахсен хăйевĕрлĕхне, тытăмне сăнама пĕлни;

- илемлĕ хайлав мелĕсене (танлаштару, сăпатлантару) уйăрса илме пĕлни, вĕсене тупмалли юмахсенче тупайни; тупмалли юмахсем хайланă чухне çак мелсемпе усă курма пĕлни;

- «юмах» жанрăн хăйевĕрлĕхне ăнланса илни; юмах логикипе сюжетне сăнама пултарни; юмах тытăмĕн хăш-пĕр вăрттăнлăхĕсене уçăмлама ăнтăлни;

- «илемлĕ литература», «хайлав», «автор» ăнлавсене уçса пама пултарни;

- «калав», «сăвă» ăнлавсене уçăмлайни;

- сăвăласа çырнă хайлавсен тулашĕ, вĕсен хăйевĕрлĕхне сăнаса курма, «рифма», «ритм» ăнлавсене уçăмлама пĕлни;

- сăвăри йĕрке вĕçĕсем сасă тĕлĕшĕнчен пĕр пек янăрани çеç çителĕксĕр, шухăш уçăмлăхĕ те пулмаллине ăнланни;

Вĕренекенĕн çакна тума пултармалла:

- калава ансаттăн тишкерме вĕренни;
- сăвăласа çырнă хайлавсене туйма-ăнланма (восприятие) вĕренни;
- автор сăвăсенче тĕрлĕ кăмăл-туйăма палăртнине ăнланни;
- калав мĕн çинчен пулнине ăнланни, калав темине уçăмлама вĕренни;
- калав теми унта мĕн çинчен каланипе çыхăнса тăнине ăнланни;
- илемлĕ хайлавсенчи шӳте ăнланма пĕлни.

3.Литература вулавĕ урокĕсен тематикăллă планĕ

1 КЛАСС

№ п/п	Наименование разделов и тем программы	Количество часов			Электронные (цифровые) образовательные ресурсы
		Всего	Контрольные работы	Практические работы	
1	Шкула каяр-ха вĕренме	2			1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
2	Халăх сăмахлăхĕ.	4			1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
3	Юмах юпа тăрринче…	2			1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
4	Вăйă вылятпăр.	1			1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
5	Теттесем.	1			1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.

6	Ачасем çинчен.	2			1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
7	Чĕр чунсем çинчен.	3			1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
8	Тавралăх – асамлă тĕнче.	1			1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
9	Килсе çитрĕ хаваслă хĕл.	3			1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
10	Ача – пăча сăмахлăхĕ	3			1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
11	Юмах ятăм, юптартăм.	1			1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
12	Пирĕн вăйă-кулă.	1			1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
13	Ачасем çинчен	4			1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
14	Чĕр чунсем çинчен	3			1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
15	Тавралăх – асамлă тĕнче	2			1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
ОБЩЕЕ КОЛИЧЕСТВО ЧАСОВ ПО ПРОГРАММЕ		33	33	0	

2 КЛАСС

№ п/п	Наименование разделов и тем программы	Количество часов			Электронные (цифровые) образовательные ресурсы
		Всего	Контрольные работы	Практические работы	

1	Шкула	2			http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.o/
2	Мĕн-ши вăл тăван çĕршыв	2			http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
3	Халăх сăмахлăхĕнчен	2			http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
4	Юмахсем	5			http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
5	Кĕркунне	5	1		http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
6	Эпир—туслă та хаваслă ачасем	4			http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
7	Хĕл	6			http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
8	Ĕç телей те савăнăç кӳрет	4			http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
9	Тăван кил-йышра	1			http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
10	Килчĕ ырă çуркунне	2			http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
11	Чĕр чунсем—пирĕн туссем	2	1		http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
12	Çу уйăхне кĕтĕмĕр	2			http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
ОБЩЕЕ КОЛИЧЕСТВО ЧАСОВ ПО ПРОГРАММЕ		34	2	0	

3КЛАСС

№ п/п	Наименование разделов и тем программы	Количество часов			Электронные (цифровые) образовательные ресурсы
		Всего	Контрольные работы	Практические работы	
1	Ак çитрĕ сентябрь	2			https://vk.com/mincult21
2	Чăваш çĕршывĕ	2			https://vk.com/mincult21
3	Кĕркунне	2			https://vk.com/mincult21
4	Халăх сăмахлăхĕ	3	1		https://vk.com/mincult21
5	Улăп йăхĕнчен эпир, туссем	2			https://vk.com/mincult21

6	Юмах юпа тăрринч е	3			https://vk.com/mincult21
7	Асамçă хĕл	3			https://vk.com/mincult21
8	Эпир – сăпайлă ачасем	5			https://vk.com/mincult21
9	Çур хаваслăхĕ	3			https://vk.com/mincult21
10	Чĕр чун тĕнчи	5			https://vk.com/mincult21
11	Ытарайми, асран кайми тăван тавралăх	4	1		https://vk.com/mincult21
ОБЩЕЕ КОЛИЧЕСТВО ЧАСОВ ПО ПРОГРАММЕ		34	2	0	

4КЛАСС

№ п/п	Наименование разделов и тем программы	Количество часов			Электронные (цифровые) образовательные ресурсы
		Всего	Контрольные работы	Практические работы	
1	Аван – и, шкул саккийĕ!.	1			https://vk.com/mincult21
2	Килсе çитрĕ тулăх кĕр	1			https://vk.com/mincult21
3	Ку вăл – ман Тăван çĕршыв	1			https://vk.com/mincult21
4	Чăваш халăх сăмахлăхĕнчен	1	1		https://vk.com/mincult21
5	Шурă юр çусассăн	1			https://vk.com/mincult21
6	Кусем – манăн туссем	1			https://vk.com/mincult21
7	Ырăпа усал	2			https://vk.com/mincult21
8	Атте – анне пурри – телей тата пуянлăх	2	1		https://vk.com/mincult21
9	Çуркунне çитсен	1			https://vk.com/mincult21
10	Вăрçă кĕрленĕ чух	1			https://vk.com/mincult21
11	Ӳсен – тăран тĕнчинче	1			https://vk.com/mincult21

12	Чĕр чунсем – пирĕн туссем	1			https://vk.com/mincult21
13	Çу пуçланчĕ	3	1		https://vk.com/mincult21
ОБЩЕЕ КОЛИЧЕСТВО ЧАСОВ ПО ПРОГРАММЕ		17	3	0	

ПОУРОЧНОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ
1 КЛАСС

№ п/п	Тема урока	Количество часов			Дата изучения	Электронные цифровые образовательные ресурсы
		Всего	Контрольные работы	Практические работы		
1	Эпĕ халĕ шкул ачи. Илемлĕ сăмахлăх тĕнчине çитме пулăшакан предмет – литература вулавĕ.	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
2	Хайлав. Илемлĕ хайлав.	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
3	Халăх сăмахлăхĕ (сăвви-юрри)	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
4	Чĕнӳ-йыхрав сăвви-юрри.	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
5	Шутлав сăввисем.	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
6	Хăвăрткаларăшсем.	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
7	Юмахсем."Пукане	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников

	юмахе"					«Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
8	Сăвăласа çырнă хайлавсем.	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
9	Çыравçă хайланă юмах. В.Сутеев «Шăшипе кăранташ» юмахĕ.	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
10	Шÿтлĕ сăвăсем.	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
11	Прозăпа çырнă хайлавсем.«Калав»ăн лав.	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
12	Калавра мĕн çинчен калани. Калав ячĕ.	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
13	Юптару.	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
14	О.Печников «Усала вĕрентнĕ путек», Е.Чарушин «Томка тĕлĕкĕсем».	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
15	В.Сутеев «Кăмпа айĕнче».	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
16	А.Пăртта «Çумăр ташши»,	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.

17	В.Эктел «Юр», П.Çăлкуç «Ытарми хĕл», Л.Смолина «Тăвайкки».	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
18	В.Эктел «Хĕл Мучи», П.Çăлкуç «Тăвайкки», Е.Кузнец «Çеменпе Сивĕ Мучи».	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
19	Л.Салампи «Юр пĕрчи», «Икĕ шартлама».	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
20	Кулленхи сăвă-юрă.	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
21	Чĕнӳ-йыхрав сăвви-юрри, хăвăрт сăмах, тупмалли юмахсем.	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
22	Пулмасла халап. Вĕçсĕр такмак. Шӳт.	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
23	Улăп халапĕсем. «Тилĕпе Качака таки».	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
24	Л.Сорокина «Пукане», Ю.Силэм «Шак-шак-шак», Р.Сарпи « Ташлать Илемпи».	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
25	Н.Ыдарай «Чăваш ачи», Ордем Гали «Пысăк ĕç».	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
26	В.Голявкин «Инкек»,	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ»

	Р.Сарпи.«ÿкерчĕк».					электронлă дидактика хатĕрĕ.
27	А.Ыхра калавĕсем, Н.Карай «Макăрмарĕ».	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
28	М.Салихов «Усăллă кану», В Осеева «Ырă ĕç», Н.Рогачёв «Пулăçсем».	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
29	И.Яковлев «Хураçка», А.Ыхра«Шурка»,Е.Чарушин «Томка ишме вĕренни».	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
30	К.Чуковский «Чĕрĕп кулать», Э.Шим «Шапапа калта», «Пакшапа пăрăнтăк».	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
31	Ю.Петров «Путене», И.Малкай « Тăри», С.Асамат «Йăва»,	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
32	С.Соколинский «Çумăр»,	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
33	Х.Çеменĕ «Çуркунне». В.Тарават «Кăнтăр çĕршывĕнче», А. Ыхра «Çурхи илем».	1				1. Т.В. Артемьева, О.И. Печников «Пĕчĕкçĕпĕрчĕ» электронлă дидактика хатĕрĕ.
ОБЩЕЕ КОЛИЧЕСТВО ЧАСОВ ПО ПРОГРАММЕ		33	0	0		

2 КЛАСС

№ п/п	Тема урока	Количество часов			Дата изучения	Электронные цифровые образовательные ресурсы
		Всего	Контрольные работы	Практические работы		
1	Чи савăнăслă кун. А.Алка.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.o/
2	Хутла веренме тытанакана. Чавашсен перремеш букваренчен.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
3	Савнă çĕр, Чăваш çĕршывĕ. П.Хусанкай.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
4	Ялав. Сершывамар пусламаше. П.Хусанкай	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
5	Тупмалли юмахсем	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
6	Чĕрĕп. Н.Ыдарай.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
7	Улăпсем.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
8	Кинеми, мăнукĕ тата чăпар чăх	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
9	Çăткăн упа çурисем.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
10	Çилпе хĕвел	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
11	Ухмах Иван.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/

12	Кулĕ	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
13	Сывă пул, çу кунĕ. П. Эйзин	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.o/
14	Кĕр çитрĕ. М.Трубина çырнинчен.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
15	Ылтăн çумăр. Н.Сладков	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
16	Тăрнасем. М.Илпек.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
17	Кĕркунне. К.Иванов	1	1			http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
18	Шкул ачи. П. Хусанкай.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
19	Алюшпа Кĕтерук. В.Осеева.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
20	Лапăрчăк. К.Чуковский.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
21	Кăвак çулçăсем. В.Осеева.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
22	Эпĕ сехет çĕмĕрни. И.Яковлев.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
23	Мухтанчăк Çерçи. Н.Иванов.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
24	Кулачă. И.Яковлев.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
25	Кĕтÿç	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
26	Юр çунă.	1				http://chrio.cap.ru/

	А.Алка Юр.Н.Шелепи					http://samahsar.chuvash.org/
27	Хĕллехи каç. Хумма Çеменĕ.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
28	Юратнă анне. В.Давыдов-Анатри.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
29	Тумла. Калина Малина.	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
30	Çуркунне çитрĕ. «Хресчен сасси» хаçатран	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
31	Тискер кайăксем. М.Пришвин.	1	1			http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
32	Сар автан Г.Луч	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
33	Çумăр ташши.С.Асамат	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
34	Юман. Ç. Элкер	1				http://chrio.cap.ru/ http://samahsar.chuvash.org/
ОБЩЕЕ КОЛИЧЕСТВО ЧАСОВ ПО ПРОГРАММЕ		34	2	0		

3 КЛАСС

№ п/	Тема урока	Количество часов			Дата изучен	Электронные цифровые
		Вс	Контр	Практич		

п		ег о	ольны е работ ы	еские работы	ия	образовательн ые ресурсы
1	«Литература вулавĕ» предметăн 3-мĕш класс валли палăртнă тĕллевĕсемпе задачисем	1				https://vk.com/mincult21
2	Калаври сăнарсем. Ĕç аталанăвĕ.Пулăмсем, сăнарсен ĕçĕсемпе хăтланăшĕсен хушшинчи çыхăну.	1				https://vk.com/mincult21
3	Савнă çĕр,Чăваш çĕр-шывĕ. Чăваш Республикин Патшалăх атрибучĕсем	1				https://vk.com/mincult21
4	Чăвашсен юрри – ташши. Хавхалануллă сăвăлла хайлавсем.	1				https://vk.com/mincult21
5	Кĕр пуçламăшĕн сăнлăхĕсем, вĕсене сăнламалли мелсем.	1				https://vk.com/mincult21
6	Сăвăласа çырнă сăнлавлă хайлав. Сăвăра автор туйăмĕ сăнланни	1				https://vk.com/mincult21
7	Тупмалли юмахсем-хăлăх сăмахлăхĕн тĕслĕхĕсем. Çыравçăсем хайланă тупмалли юмахсем.	1	1			https://vk.com/mincult21
8	Вăйă– шăпа юррисем	1				https://vk.com/mincult21
9	Вăйă юррисем	1				https://vk.com/mincult21
10	Мифсем . Улăп халапĕсем	1				https://vk.com/mincult21
11	Халапсен пурнăçри	1				

	вырăнĕпе пĕлтерĕшĕ					
12	Чăваш халăх юмахĕ. Чĕр чун юмахĕсем.	1				https://vk.com/mincult21
13	Асамлă юмахсем.	1				https://vk.com/mincult21
14	Автор юмахĕ	1				https://vk.com/mincult21
15	Поэзи хайлавĕсенчи сăнарлах мелĕсем.	1				https://vk.com/mincult21
16	Хайлаври сăнарсем.	1				https://vk.com/mincult21
17	Юмахра сăнланнă вăхăтпа сăнарсен характерĕн шайлашăвĕ.	1				https://vk.com/mincult21
18	Н. Карай «Йăмăк».	1				https://vk.com/mincult21
19	Н. Иванов «Чечек çыххи»	1				https://vk.com/mincult21
20	Г.Волков« Пуянлах хакне ĕçлекен çеç пĕлет»	1				https://vk.com/mincult21
21	О. Уайльд. «Хаяр Улăп»	1				https://vk.com/mincult21
22	К. Ушинский. «Вăрманти ачасем»	1				https://vk.com/mincult21
23	Н. Исмуков. «Çурхи тĕнче», Л. Смолина «Çуркунне пуçланать» сăввисем	1				https://vk.com/mincult21
24	Г. Снегирёв «Малтанхи хĕвел»	1				https://vk.com/mincult21
25	К. Иванов «Çуркунне çитсен»	1				https://vk.com/mincult21
26	Н. Ишентей «Аптраман кăвакалсем»	1				https://vk.com/mincult21
27	С. Элкер «Кашкăрсемпе çапăçни»	1				https://vk.com/mincult21

28	Н. Иванов«Ăсанпа Хураçка»	1				https://vk.com/mincult21
29	Г. Орлов «Кашкăр тавăрăвĕ»	1				https://vk.com/mincult21
30	Пĕтĕмлету урокĕ	1				https://vk.com/mincult21
31	И. Дубанов «Эл кӳлли»	1	1			https://vk.com/mincult21
32	Аттестаци уроке.	1				https://vk.com/mincult21
33	Г Харламьев«Кӳлĕ хĕрринче»	1				https://vk.com/mincult21
34	Пĕтĕмлету урокĕ. Литература уявĕ.	1				https://vk.com/mincult21
ОБЩЕЕ КОЛИЧЕСТВО ЧАСОВ ПО ПРОГРАММЕ		34	2	0		

4 класс

№ п/п	Тема урока	Количество часов			Дата изучения
		Всего	Контрольные работы	Прак. работы	
1	Сентябрь ирĕ. Юрий Петров Кĕрхи кăмăл. Николай Теветкел Павăл, Миккуль тата Петĕр.Шухши Иванĕ	1			
2	Кĕрхи илем. Митта Ваçлейĕ. Сентябрь.Георгий Орлов	1			
3	И.Я.Яковлев чăваш халăхне панă Халал. Эпĕ – чăваш ачи. Петĕр Хусанкай	1			
4	Юмахсем. Ваттисен сăмахĕсем. Уяв юррисем. Вăйă юррисем. Сюжетлă юрăсем. Йăла-йĕрке. Хв. Уяр	1	1		
5	Пĕрремĕш юр.Н.Сладков Кайăксем ăçта çывăраççĕ. Н. Сладков	1			
6	Математика мыскари. А.Галкин Чаплă парне. (Пьеса)	1			
7	Чĕлхесĕр Иван. Л. Мартьянова	1			
8	Хăйма вăрри. П. Можаров	1			
9	Сăпка юрри. Л. Смолина Анне – пирĕн тĕнче.А. Смолин	1			
10	Çăкар. Ю.Артамонов Услан кайăк юмахĕ . М.Ухсай	1	1		
11	Çуркунне пуçланать.Н. Прокопьев Курак. Г. Орлов	1			
12	Курăк академикĕ. Юхма Мишши Елюк сăртĕнче.А.Артемьев	1			

13	Сăвăр куççулĕ . Светлана Садал Юптару «Йытăпа кушак».Александр Кăлкан	1			
14	Амаш пилĕ. Николай Евстафьев Еççинче. Аркадий Еçхĕл	1			
15	Çу çитрĕ.Г.Фёдоров Çуллахи вăрманта.Г.Орлов	1			
16	Çулла. Г. Тукай	1			
17	Пĕтĕмлетӳ урокĕ.	1	1		
	ОБЩЕЕ КОЛИЧЕСТВО ЧАСОВ ПО ПРОГРАММЕ	17	3		

УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

ОБЯЗАТЕЛЬНЫЕ УЧЕБНЫЕ МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ УЧЕНИКА

• Литература вулавĕ: Пĕчĕкçĕ пĕрчĕ. 1 класс валли/ Т.В. Артемьева, О.И. Печников. – Шупашкар:
Чăваш кĕнеке изд-ви, 2022
• Литература вулавĕ: Ешĕл калча. 2 класс валли/ Т.В. Артемьева, О.И. Печников. – Шупашкар:
Чăваш кĕнеке изд-ви, 2022
• Литература вулавĕ: Ылтăн пучах. 3 класс валли/ Т.В. Артемьева, О.И. Печников. – Шупашкар:
Чăваш кĕнеке изд-ви, 2022

МЕТОДИЧЕСКИЕ МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ УЧИТЕЛЯ

• Кульева А.Р., Авакумова В.М., Авакумова Р.М. Таблицы по чувашскому языку: Для 1- 4 классов чувашской школы/ А.Р. Кульева, В.М. Авакумова, Р.М. Авакумова. – Чебоксары, 2012.
• Печников О.И. Чăвашла калаçма вĕренетĕп. Хăнăхтарусем. 1-мĕш пайĕ. Вырăс шкулĕн 1 -4 класĕсем валли. - Ш., 1998.
• Сюжетные картинки для развития речи.
• Учимся говорить по-чувашски (дидактический материал). О.Н. Печников, М.Н. Печников.

- Наглядные пособия.

ЦИФРОВЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ РЕСУРСЫ И РЕСУРСЫ СЕТИ ИНТЕРНЕТ

1. http://chrio.cap.ru/
2. http://samahsar.chuvash.org/
3.http://www.chnmuseum.ru/
4. https://vk.com/mincult21